

Vlinderbos
JENAPLAN BASISCHOOL

Meldcode
Huiselijk geweld en Kindermishandeling
voor het onderwijs

vastgesteld september 2022

Vlinderbos heeft als school een protocol Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling waarin is vastgelegd wie, wat, waar, wanneer en hoe doet met betrekking tot (vermoedens van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. In dit protocol kunnen ook kinderrechten (www.augeo.nl/jongerentaskforce) worden opgenomen. De vertrouwenspersoon op Vlinderbos is Anja Ruven. Zij heeft zichzelf voorgesteld in de groepen aan alle kinderen. In iedere plek is er een plek waar kinderen een briefje of tekening kunnen plaatsen wanneer zij een gesprek niet aandurven. In de groepen 5 tot en met 8 staan groene kistjes, deze worden wekelijks geopend. In de groepen 1 tot en met 4 hebben ze een 'zorgenvriendje', een pop met een ritsje waar kinderen iets in kunnen stoppen of zij kunnen de pop pakken om er iets tegen te zeggen. De leerkracht zal dit observeren.

MELDCODE STAPPENPLAN VLINDERBOS

Figuur 1: **Stappenplan verbeterde meldcode**

STAP 1: Breng signalen in kaart

Breng signalen in kaart die je zorg bevestigen of ontkrachten. Leg signalen en vervolgstappen objectief en feitelijk vast in het dossier. Voer de kindcheck uit (zie bijlage 1).

<https://www.handelingsprotocol.nl/informatie/31-signalen-specifiek-voor-kinderen-die-getuige-zijn-van-huiselijk-geweld>

STAP 2: Overleg met een deskundige collega of Veilig Thuis

Overleg met de intern begeleider Titia de Vries of gedragsspecialist Anja Ruven, als ook de vorige leerkracht omdat zij iets over het gedrag in voorgaande jaren kan zeggen. Informeer indien nodig Veilig Thuis of de schoolarts Martha Ramdas. Neem bij eerdergerelateerd geweld of vrouwenbesnijdenis direct contact op met Veilig Thuis.

Veilig Thuis: tel. 0800-2000

Martha Ramdas: tel. 06-47836369, e-mail: mramdas@GGDru.nl

STAP 3: Praat met ouders of verzorgers

Bespreek je zorgen zo snel mogelijk met de ouders/verzorgers van het kind. Alleen als jouw veiligheid of die van het kind in gevaar kan komen door een gesprek kan hiervan worden afgezien.

STAP 4: Weeg het geweld

Maak een inschatting van de aard en de ernst van de situatie op basis van signalen, het overleg met een collega en het oudergesprek. Vraag bij twijfel advies aan Veilig Thuis. Bij een reële kans op schade: melden.

STAP 5: Beslis: Is melden nodig? Is hulpverlening nodig?

Als je het kind voldoende kunt beschermen, bied of organiseer je de noodzakelijke hulp. Als de situatie acuut of structureel onveilig is, doe je een melding bij Veilig Thuis en beslis je samen welke hulp je zelf kunt organiseren.

DIT IS BELANGRIJK VOOR KINDEREN TIJDENS HET GESPREK

- Wees oprecht geïnteresseerd in het kind
- Neem het kind serieus
- Laat het kind meedenken met jou over beslissingen
- Geef uitleg over het verloop van het proces
- Blijf in contact, ook als er geen probleem is

OPRECHTE INTERESSE:

- 'Als ik naar jou kijk heb ik de indruk dat je veel stress voelt, klopt dat? Wat maakt je gestrest?'
- 'Hoe was je dag vandaag?'
- 'Je vertelde dat het beter gaat thuis/je je beter voelt. Ik ben blij voor je!'
- 'Ik weet/zie dat jij in een moeilijke situatie zit, dat vind ik erg jammer voor je.'
- Compliment geven over een tekening/een nieuwe broek/een talent/iets anders

ÉÉN EERSTE INDRUK

Kinderen scannen je in een paar tellen. Een eerste indruk kan maar één keer gemaakt worden. Als jij slecht in je vel zit door iets anders, vertel dat open en eerlijk. Het kind kan dat scheiden van de "scan" die hij/zij gemaakt heeft. Het is belangrijk voor het kind het gevoel te krijgen dat hij of zij ertoe doet. Zeg bijvoorbeeld: "Wauw, ik ben onder de indruk hoe jij jouw verhaal vertelt. Dit helpt mij enorm om jou (en jouw ouders) te kunnen helpen!".

**MISHANDELDE KINDEREN WILLEN
EEN UITNODIGENDE EN AANDACHTIGE HOUDING:
ZIJ PRATEN VAAK NIET UIT ZICHZELF OVER WAT HEN OVERKOMT.**

PRAKTISCHE TIPS VOOR EEN GESPREK MET KINDEREN

- Vind het gesprek met dit kind de moeite waard!
- Ga apart met het kind in gesprek. Je kunt al vanaf heel jonge leeftijd met een mishandeld of verwaarloosd kind over zijn of haar problemen praten.
- Praat met een kind in een ruimte waar jullie niet steeds gestoord kunnen worden of waar iedereen naar binnen kan kijken. Probeer schuin naast het kind te zitten, zodat het kind je niet steeds aan hoeft te kijken. Het is vreselijk spannend iets naars te vertellen aan iemand die je niet (zo goed) kent en dan ook nog diegene aan te moeten kijken.
- Of ga samen iets doen: een spelletje, een tekening maken. Ook dat maakt het gesprek minder spannend.
- Geef bij de start van het gesprek aan dat je allerlei vragen zult stellen, maar dat jij het antwoord niet weet. Als het kind iets niet weet, dan mag het dat zeggen. Je wilt ook dat het kind je verbetert als je iets verkeerd zegt en dat hij of zij het zegt als ze iets niet snappen van wat je zegt.
- Wees open en ontspannen in je houding, stel niet te veel vragen achter elkaar, geef het kind de kans te bedenken hoe en wat hij wil vertellen.
- Stel open vragen, of reageer met “wat gebeurde er toen, of wat dacht je toen, wat vond je ervan”. Probeer gevoelsvragen te vermijden. Het kan voor een kind dan heel dichtbij komen. Daarnaast weten kinderen heel vaak niet hoe zij zich voelden op zo'n moment, ze proberen juist vaak niets te voelen.
- Blijf als professional jezelf, een mens: word geen wandelend protocol of een professional op de automatische piloot. Behandel een kind nooit als 'casus', als 'zaak' of als 'cliënt/patiënt'. Kinderen voelen feilloos aan of zij te maken hebben met een volwassene die er écht voor hen wil zijn of niet.
- Wees eerlijk en oprecht, geef aan als je iets niet weet of je verlegen met de situatie voelt.
- Geef het kind een eerlijke kans om zijn verhaal te doen, laat je (dis)loyaliteitsgevoelens over de ouders achterwege. Het kind mag ouders diskwalificeren, jij niet. Maak hierin verschil tussen persoon en gedrag.
- Schend het vertrouwen van een kind niet. Doe niks zonder het kind te laten weten wat je gaat doen. Neem besluiten mét het kind, informeer het kind, betrek het kind.

9 PUNTEN CHECKLIST IN HET PROCES

1. HANDEL IN HET BELANG VAN HET KIND

Kinderen hebben er recht op dat professionals in hun belang handelen. Dat kan alleen als een kind betrokken wordt bij belangrijke beslissingen die over hem of haar gaan. Dat staat ook in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

2. GEEF INFORMATIE

Kinderen hebben recht op informatie over het proces. Een professional moet duidelijk aan kinderen vertellen wat er precies gaat gebeuren en waarom hij iets doet. Vaak wordt gedacht dat kinderen dat niet snappen, maar dat klopt niet. Het is juist geruststellend als ze weten wat er gaat gebeuren en waarom iets wordt besloten. Pas dan gaat een kind een professional vertrouwen.

3. VEILIG OPGROEIEN IS NORMAAL

Kinderen moeten weten dat ze recht hebben om veilig op te groeien. Het is belangrijk dat de professional aan het kind vertelt dat het niet aan hem ligt. Bijvoorbeeld doordat hij hoort dat het niet normaal is dat kinderen thuis mishandeld of verwaarloosd worden. En dat alle kinderen het recht hebben op een prettige situatie thuis.

4. BETREK KINDEREN

Kinderen moeten weten dat ze er bij beslissingen die voor hen belangrijk zijn, voor kunnen kiezen om betrokken te worden. Het is belangrijk dat een professional het kind vertelt dat hij de mogelijkheid heeft om mee te doen in het proces. Dat kan op verschillende momenten. Direct vanaf het begin, maar ook later. De professional moet in de gaten houden dat hij dit telkens aan een kind voorlegt.

5. LUISTER

Kinderen hebben het recht dat er naar hen geluisterd wordt. De professional moet naar kinderen luisteren en – als ze niet vanzelf met hun verhaal komen – naar hun mening vragen. Dat geldt voor elke belangrijke beslissing die wordt genomen. Vaak is het zo dat kinderen het moeilijk vinden om te zeggen wat ze ergens van vinden. Daar moet je dus naar vragen, want het is belangrijk dat een kind alles kan zeggen wat hij wil.

6. DE MENING VAN EEN KIND TELT

Het kind moet weten op welke manier met zijn mening wordt omgegaan. De professional moet niet alleen luisteren, maar ook de oplossingen en wensen van het kind meenemen in de besluiten die worden genomen. Natuurlijk hoeven niet alle meningen van kinderen te worden overgenomen. Maar als dat niet gebeurt, moet je wel uitleggen waarom dat zo is.

7. DE MENING VAN EEN KIND MAG ANDERS ZIJN

Kinderen hebben het recht te laten weten dat ze het ergens niet mee eens zijn. Daarvoor is wel nodig dat de professional dat heel duidelijk van tevoren aangeeft. Anders denkt een kind dat hij alles moet accepteren, terwijl dat helemaal niet zo is. Je neemt het kind pas serieus als je ruimte geeft voor een andere mening, ook al hoeft die niet te worden overgenomen.

8. HOU ZE OP DE HOOGTE

Het kind heeft het recht te weten wat er gebeurt nadat het vanuit zichzelf heeft verteld over onveiligheid thuis (disclosure). In dat soort gevallen moet er direct contact zijn met Veilig Thuis om te kijken wat er moet worden gedaan. Kinderen kunnen enorm schrikken als er van alles in werking wordt gezet en ze er niets van weten.

9. BLIJF STEUNEN

Een kind heeft steun van de professional nodig. De meldcode stopt niet bij een melding. Zo lang professionals zelf contact hebben met kinderen, moeten zij steun bieden en helpen de stress te verminderen.

Bijlage 1 Signalen huiselijk geweld bij kinderen

Signalen huiselijk geweld bij peuters

- somatische klachten zoals hoofdpijn, buikpijn, slapeloosheid
- vertraagde ontwikkeling van zindelijkheid en taalbeheersing
- stotteren
- weinig zelfvertrouwen
- angstig vastklamp gedrag of passief gedrag
- sociale problemen zoals bijten en slaan

Signalen huiselijk geweld bij kleuters

- somatische klachten zoals hoofdpijn, buikpijn en slapeloosheid
- vertraagde ontwikkeling van zindelijkheid en taalbeheersing
- stotteren
- angst en fysiek vastklampen aan moeder, zich terugtrekken of passief gedrag
- sociale problemen door agressief gedrag tegenover leeftijdsgenoten, gezinsleden, dieren of dingen
- zichzelf beschuldigen

Signalen huiselijk geweld bij schoolgaande kinderen

Externaliserende reacties

- agressie tegen leeftijdsgenoten of gezinsleden
- wreedheid t.o.v. dieren
- vernielzucht
- weinig inschikkelijk zijn of zich verzetten tegen autoriteiten
- gedragsproblemen

Internaliserende reacties

- angst en zich terugtrekken
- zichzelf beschuldigen
- negatief zelfbeeld
- verdriet
- verlegenheid
- depressie
- gebrek aan vertrouwen in ouders of volwassenen in het algemeen

Omgangsproblemen

- sociale isolement door schaamte voor de thuissituatie
- ontbreken van of tekort aan sociale vaardigheden
- gebrek aan inlevingsvermogen of juist overgevoeligheid
- gering probleemoplossend vermogen

Schoolproblemen

- moeilijkheden met schoolwerk of juist overcompenseren
- moeite met concentreren
- weglopen van school

Somatische klachten

- hoofdpijn
- buikpijn
- slapeloosheid

Meer informatie en advies hierover bij Veilig Thuis, tel: 0800-2000

Bijlage 2 Andere vormen van geweld

Schelden

Schelden en slaan zijn vormen van geweld. Dat is schadelijk voor degene die wordt uitgescholden of geslagen, maar ook voor de mensen die toekijken. Geweld stopt niet vanzelf. Heb je geweld zelf ervaren of gezien? Dan is het belangrijk dat je hier iets tegen doet.

Tip 1: Praat erover met iemand die je vertrouwt

Deel je problemen of mogelijk geheim met iemand. Blijf er niet alleen mee rondlopen. Praat met iemand in je omgeving over het geweld. Vaak lucht het op om erover te praten. Bovendien kan diegene met je meedenken en je helpen.

Tip 2: Bel Veilig Thuis of het meldpunt kindermishandeling

Door het land zijn er diverse organisaties die je kunnen helpen bij huiselijk geweld. Je kunt er terecht voor tips, advies of een luisterend oor.

In de gemeentegids staan de advies- en steunpunten voor huiselijk geweld en kindermishandeling bij jou in de buurt. Of ga naar www.vooreenveiligthuis.nl en klik op veilig thuisorganisaties.

Ook de politie ondersteunt bij huiselijk geweld. Je kunt de politie bereiken via 0900-88 44. Als elke seconde telt, bel je 112.

Tip 3: Praat met een maatschappelijk werker

Soms is het fijn om met een onafhankelijk iemand over je thuissituatie te praten, bijvoorbeeld een maatschappelijk werker. De maatschappelijk werkers van Kwadraad bieden een luisterend oor en werken samen met jou aan een oplossing. Lees hieronder hoe je contact opneemt met Kwadraad.

Tip 4: Bij Partnergeweld

Volg een training om het geweld in je relatie te stoppen of in een nieuwe relatie te voorkomen. Vrouwen die te maken hebben (gehad) met huiselijk geweld kunnen de training 'Met alle geweld een relatie' volgen.

Ouders die elkaar slaan

Voor kinderen is het vaak schokkend om te zien of horen dat hun ouders elkaar slaan. Het tast hun gevoel van veiligheid aan. Soms denken ze dat het geweld hun schuld is. Weet dat dit niet het geval is en vertel hen dat. Vertel ook dat het nooit had mogen gebeuren. Laat zien dat je op zoek gaat naar hulp, zodat het nooit meer gebeurt.

Tip 1: Vertel je kinderen dat jullie elkaar nooit hadden mogen slaan

Je kinderen kunnen zich minder veilig voelen, als ze hebben gezien of gehoord dat jij en je partner elkaar sloegen. Vertel hen dat het nooit had mogen gebeuren en dat het ook nooit meer zal gebeuren.

Tip 2: Zoek hulp om je gedrag echt te veranderen

Laat je kinderen zien dat jullie elkaar echt nooit meer willen slaan: zoek hulp om jullie gedrag te veranderen. Praat bijvoorbeeld met een maatschappelijk werker van Kwadraad. Hieronder zie je hoe je contact met ons opneemt.

Tip 3: Wees duidelijk. De schuld voor de ruzie ligt bij jullie, niet bij de kinderen
Wees duidelijk naar je kinderen: zij zijn op geen enkele manier verantwoordelijk voor
jullie gedrag. Zij dragen dus ook geen schuld voor jullie ruzie. Vertel ze dit, maar laat
het ook merken in jullie gedrag.

Als je ouders gaan scheiden

Als je ouders gaan scheiden verandert er veel. Ben je bij je moeder, dan mis je je
vader en vice versa. Elk kind mag van allebei zijn ouders evenveel houden, dat is
normaal. Als je ouders niet goed met elkaar op kunnen schieten, voelt het soms of je
partij moet kiezen en juist of je vader of je moeder extra moet helpen. Vind je het
moeilijk om hierover met je ouders te praten? Dan helpen deze tips je misschien op
weg.

Tip 1: Wat kun je doen als je je vader of moeder mist?

Vertel je vader en moeder hoe je je voelt en maak samen een plannetje wat je kunt
doen als je de andere ouder mist. Kun je bellen? Kunnen jullie mailen of
WhatsAppen? En wanneer? Zorg dat je een foto hebt van je ouders, zodat je ze altijd
bij je hebt. Je kunt ook in een dagboek opschrijven wat je voelt en meemaakt.
Uiteindelijk wen je aan de situatie na de scheiding, maar dat kan wel een tijdje duren.

Tip 2: Zoek iemand met wie je over je gevoelens durft te praten

Als je ouders gaan scheiden of al zijn gescheiden, kan het helpen als je iemand hebt
aan wie je durft te vertellen hoe je je voelt. Als je het nog niet met je vader of moeder
wilt bespreken, kies dan iemand anders die je vertrouwt. Bijvoorbeeld je juf, een
familielid, of een moeder van een vriend of vriendinnetje. Het helpt om je hart te
luchten en misschien weet deze persoon goede raad. Er zitten vast ook kinderen in je
klas of sportclub van wie de ouders gescheiden zijn. Zij zullen je waarschijnlijk goed
begrijpen omdat ze hetzelfde hebben meegemaakt. En kunnen je vertellen hoe zij
met de scheiding zijn omgegaan.

Tip 3: Meer informatie en hulp

www.villapinedo.nl

Op deze website vind je heel veel informatie voor kinderen van gescheiden ouders.
Je kunt er ook vragen stellen. Er is een speciaal jongerenteam en een hoekje voor
ouders.

www.kwadraad.nl

Je kunt meedoen met een KIES-groep (Kinderen In Echtscheiding Situaties). Dit is een
praat-, maar vooral doe-groep (tekenen, toneelstukjes, spelletjes) die Kwadraad
aanbiedt voor kinderen wiens ouders kort of al langer geleden gescheiden zijn. Er zijn
groepen voor de basisschoollleeftijd, vanaf 8 jaar en groepen voor middelbaar
scholieren. Je hoort over wat scheiden betekent en bespreekt wat je meemaakt en
hoe dat voelt. Je zult merken dat veel kinderen dezelfde vragen hebben als jij. En ook
dat kinderen elkaar tips kunnen geven. Hoewel een eerste keer voor iedereen
spannend is, vinden de kinderen het leuk om te komen.